

ВИСНОВОК

творчого керівника та наукового консультанта,
народної артистки України, докторки культурології, професорки,
завідувачки кафедри камерного співу

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
АНТОНЮК ВАЛЕНТИНИ ГЕНІЇВНИ

про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспіранта творчої аспірантури кафедри камерного співу
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

ЧЖАНА ЦЗЕЛЯНА

**«ВОКАЛЬНИЙ ЦИКЛ У КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКІЙ
ТА ПЕДАГОГІЧНІЙ ТВОРЧОСТІ СПІВАКА:
ІНТЕРПРЕТАЦІЙНИЙ АСПЕКТ»,**

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

У процесі роботи над творчим мистецьким проєктом «Вокальний цикл у концертно-виконавській та педагогічній творчості співака: інтерпретаційний аспект» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» аспірант Чжан Цзелян проявив себе як обдарована творча особистість та наполегливий дослідник.

Чжан Цзелян рік тому взяв академвідпустку для поглибленого вивчення української мови. Здійснив літературні переклади текстів виконуваних ним у творчо-науковому проєкті творів Л. Ревуцького та Р. Шумана з української та німецької на путунхуа та китайських художніх пісень Хуан Цзи – на українську мову. Аспірант успішно виконує твори свого проєкту в сольних концертах. Викладає в КНР сольний спів дітям підліткового віку, які популяризують світову класику рідною мовою в його перекладах. Чжан Цзелян здійснив велику дослідницьку роботу в царині прикладних аспектів інтерпретації циклічної камерно-вокальної музики романтичної традиції. У роботі над проєктом проявив високу дисциплінованість і відповідальність. Здійснив апробацію проєкту під час виступів на 15-ти науково-практичних конференціях; має достатню кількість публікацій у фахових виданнях:

1. Вікові етапи розвитку дитячого голосу. *Ювілейна палітра-2021 до пам'ятних дат видатних українських музичних діячів і композиторів: збірник статей за матеріалами V всеукраїнської науково-практичної конференції (3–4 грудня 2021 року)*. Суми : ФОП Цьома С. П., 2022. С. 145–151.

2. Вокальна музика для дітей у змісті виконавсько-педагогічної творчості: аспекти сприйняття та відтворення. *Мистецькі пошуки: збірник наукових праць Навчально-наукового інституту культури і мистецтв СДПУ імені А. С. Макаренка*. Суми : ФОП Цьома С. П., 2023. Вип. 2 (16). С. 82–89.

3. Вокальна музика як фактор психологічного розвитку дитини в різні вікові періоди. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 58. Т. 2. С. 155–162.

4. Особливості розвитку дитячого голосу на матеріалі пісень із вокального циклу Л. Ревуцького «Сонечко». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 56. Т. 3. С. 63–67.

5. «Dichterliebe» op. 48 Р. Шумана на вірші Г. Гейне у концертному та вокально-педагогічному репертуарі. *Fine Art and Culture Studies: науковий журнал Волинського національного університету імені Лесі Українки. Факультет культури і мистецтв*. Луцьк, 2023. № 4. С. 128–136.

6. Жанрова специфіка камерно-вокальної лірики Китаю. *Музичний твір як інтенція художньо-виконавського мислення: Матеріали XVII Всеукраїнської студентсько-аспірантської науково-практичної конференції*. Дніпро : Дніпровська академія музики, 2023. С. 46–49.

Наукове обґрунтування Чжана Цзеляна складається з анотацій (українською та англійською мовами), вступу, двох розділів, висновків і списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи складає 120 сторінок, з них основного тексту – 95 сторінок. Список використаної літератури та джерел містить 165 позицій.

У вступі визначені актуальність, новизна, об'єкт та предмет, сформульовані мета й завдання дослідження.

Результати здійсненого дослідження теоретико-методичних засад жанрової типології у камерно-вокальній музиці в першому розділі обґрунтування дозволили сформулювати проблеми концертно-виконавського та педагогічного репертуару та розглянути поняття «вокальний цикл» у сучасних мистецтвознавчих працях. Це дало змогу визначити роль і місце вокального циклу в концертно-камерному та вокально-педагогічному репертуарі співака та сформулювати правила виконавської інтерпретації. Виявлено, що важливим чинником ефективності вибраного для вивчення репертуару залишається якість виконання творів мовами їх оригіналів та в літературних перекладах. Розкрито різноманітні форми змістовного та композиційно-виразного спектру китайської вокальної музики, виходячи з жанрової класифікації, розробленої в європейському, українському та китайському музикознавстві.

Тематика другого розділу пов'язана з актуалізацією шедеврів камерно-вокальної музики минулого через проєкцію сучасного виконавства. «*Dichterliebe*» Р. Шумана на вірші Г. Гейне прозвучав у виконанні Чжан Цзеляна як мовою оригіналу (німецькою), так і в перекладі на українську Д. Ревуцького (№№ 7 та 11) та власному – на літературну китайську (путунхуа), що було здійснено вперше в історії музичного життя Піднебесної. Пісні з циклу Л. Ревуцького «Сонечко» дають змогу вирішити проблеми виконавської інтерпретації, сприяють всебічному і гармонійному розвитку особистості. Цикл українських народних пісень «Сонечко» Л. Ревуцького став новим словом в українській музиці. Його історичне та художнє значення пов'язані з розвитком вокальної школи, процесом розвитку голосу. Л. Ревуцький подбав про те, щоб українська музика, не втрачаючи себе, увійшла як рівна у світову культуру. Як в Україні, так і в Піднебесній цикл Л. Ревуцького «Сонечко» вперше в історії музики прозвучав у власному перекладі на офіційну китайську мову в ході реалізації даного творчого мистецького проєкту.

У проблематиці другого розділу ми зосередились на здобутках камерно-вокальної творчості Хуана Цзи, – одного з основоположників музичної культури Китаю у ХХ столітті. Визначено, що історичне значення творчості Хуан Цзи – в тому, що він став творцем романтичного вокального циклу у китайській музиці 1920–40-х рр., – «золотої доби» китайських художніх пісень. Нами було з'ясовано, що вокальні опуси

китайського майстра містять витончену кореляцію смислових та інтонаційних властивостей класичної поезії з елементами західноєвропейської музичної мови, розчуті яку належить музикантам і любителям вокального мистецтва. Доведено, що образно-смилова спільність між німецькою *Kunstlied* і китайською поетичною традицією стала запорукою формування та затвердження національно-жанрових основ китайської художньої пісні. Здійснений нами інтерпретаційний аналіз специфіки синтезу традицій класичної китайської поезії та німецької *Kunstlied* як жанрової риси вокальних циклів Хуана Цзи «Три бажання троянди» та «Тринадцять китайських пісень» є актуальним завданням сучасного музикознавства, оскільки дозволяє встановити зв'язки аказуального типу між віддаленими у часі та просторі художніми культурами – європейською та китайською. У ході реалізації творчого мистецького проекту вперше на українській сцені у виконанні Чжан Цзеляна прозвучала добірка яскравих зразків камерно-вокальної лірики Хуана Цзи. Відтак, у науковому обґрунтуванні виявлено специфікацію та композиційно-стильові особливості його художніх пісень в оригінальних варіантах текстів, а також – у власних перекладах українською.

За темою творчого мистецького проекту презентовано три сольних концерти, один із них – на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва: «Солоспіви для дітей: від Піднебесної – до України» (вокальні цикли композиторів 1-ї пол. ХХ ст.: Левко Ревуцький, «Сонечко» та Хуан Цзи, «Тринадцять китайських пісень»). Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого, 28.03.2023, м. Київ); «Ліричне інтермецо (вокальний цикл «Dichterliebe» Р. Шумана на вірші Г. Гейне» (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, відділ музичних фондів, 20.04.2023, м. Київ); «Вокальний цикл у концертно-виконавській та педагогічній творчості співака: інтерпретаційний аспект» (16.08.2024, Малий зал імені О. С. Тимошенка НМАУ ім. П. І. Чайковського): у програмі – частини вокальних циклів Р. Шумана, Л. Ревуцького, Хуан Цзи в об'єктиві виконавської інтерпретації та літературного перекладу.

Наукова складова проекту відповідає спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Обрану тему розкрито, висновки викладено обґрунтовано й послідовно, відносно отриманих у дослідженні наукових результатів. Робота за своїм змістом, композицією й оформленням відповідає всім діючим вимогам. Вважаю, що науково-дослідницька й творча складові мистецького проекту «Вокальний цикл у концертно-виконавській та

педагогічній творчості співака: інтерпретаційний аспект» виконані Чжаном Цзеляном на високому професійному рівні. Творчий мистецький проєкт Чжан Цзеляна відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендованим до захисту в спеціалізованій раді на присудження освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва.

Творчий керівник та науковий консультант,
народна артистка України,
доктор культурології, професор,
завідувач кафедри камерного співу
НМАУ імені П. І. Чайковського

Валентина АНТОНЮК

